

8. Троян, Г. В. Формування комунікативної компетенції у студентів технічних напрямів підготовки [Електронний ресурс] / Г. В. Троян. // Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конф (25 берез.). – Вінниця, 2016. – С. 48–52. – Режим доступу: <http://bit.ly/2r1kuys>. – Назва з екрана.

9. Шнейдер, Л. Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг / Лидия Бернгардовна Шнейдер. – М.: Изд-во Моск. соц.психол. ин-та; Воронеж: изд-во «МОДЭК», 2004. – 600 с.

Шайтанов А.В.

студент,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

СИСТЕМА НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З БАГАТОФІГУРНОЇ КОМПОЗИЦІЇ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ

Проблеми композиції, її закономірності, прийоми, засоби вираження і гармонізації завжди були і залишаються актуальними для художників, архітекторів, музикантів, тобто всіх тих, хто займається творчістю. У наш час композиція як навчальний предмет постійно розвивається, хоча цілий ряд її закономірностей відомий уже давно, про що говорять здобутки відомих майстрів. Знання основ композиції, що впливають на розвиток творчої особистості, має закладатися ще у дитинстві. Вона формує елементарну грамотність сприймання творів мистецтва. Адже «людині потрібне мистецтво, тобто безкорислива, ушляхетнююча душу пристрасть» (Ле Корбюзьє). Його роль у формуванні особи дуже важлива. Не лише праця, але і мистецтво створює людину. Коли воно відходить на другий план, на думку В. Голубевої [1], суспільство не розвивається, а деградує.

Практика художнього навчання передбачає наявність багатьох методик, спрямованих на розвиток творчого (композиційного) мислення. Вирішення завдань багатофігурної композиції широко представлено у спеціальній методичній літературі О. Голубевої [1], В. Шорохова [2], Н. Волкова А. Дейнеки [3]. Описані в методичній літературі форми композиційних вправ дозволяють цілеспрямовано вирішувати різноманітні дидактичні завдання композиційного формоутворення.

У роботі над твором художник через композицію виражає те, що його зацікавило, захопило, показує своє ставлення до зображуваного, його розуміння, тобто дає моральну і естетичну оцінку дійсності. Ці обставини стають керівною ідеєю художника. Таким чином, все, що зображує художник, особливо створюване уявою, стає художнім явищем, натхненним ідейним задумом, реалізованим через композицію. Інакше це буде ремісниче, фотографічне копіювання об'єктів реальної дійсності або зображення вигаданого, позбавлене сенсу та ідеї [2].

У композиції художник виявляє певний конструктивний принцип, який є основою майбутнього твору, здатний об'єднати в одно ціле усі його деталі, тобто вирішує питання неподільності композиції. При знаходженні конструктивної ідеї композиції слід спочатку поєднувати маси, в силуети яких увійдуть вже численні деталі. Розробляти деталі можна лише після того, як знайдено поєднання основних мас, великих груп. Перше завдання при виконанні будь якої фігуративної композиції – це пошук великих тональних та кольорових плям. Співвідношення тональних плям та кольорові співвідношення на пряму залежать від обраної теми студентом. Якщо це смуток, то і відповідно плями темних, тускліх кольорів будуть домінантою над іншими кольорами. Якщо це подорож, то тут слід використовувати багато вільного простору для передачі свободи та духу авантюризму. Послідовність ведення багатофігурної композиції ділиться на такі етапи:

- робота над композицією починається з вибору теми;
- практична робота починається з виконання форескізів;
- наступний етап – збір матеріалів;
- потім слідує тональний ескіз, так званий картон;
- після виконання картону починається робота над колірним ескізом.

Для більш чіткого розуміння, що таке формальні плями у композиції, студентам слід виконувати вправи на абстрактну асоціацію. Для цього необхідно намагатися побачити життєві ситуації у брудних розводах на землі, у хаотично обсіпаній фарбі чи штукатурці на старих будинках. Студенти можуть і власноруч зробити не рукотворні абстракції. Для цього необхідно бажано чорним кольором хаотично, імпульсивно нанести фарбу на бумагу. Потім намагатись розгледіти форми, зрозумілі для сприйняття.

Студенту доцільно робити формальні копії композиції з картин художників, які його зацікавили. Таким чином студент намагається зрозуміти принципи побудови полотна и може використовувати ці знання у своїх композиціях. Чим більше зроблено аналітичних копій з репродукцій, тим ясніше бачення та розуміння композиції у майбутніх художників.

У багатофігурній композиції, окрім формального зв'язку тональних, кольорових плям, також важливим є емоційний зв'язок, рухи, міміка та жести фігур. Для правдоподібності передачі яких і потрібне завдання із спостереження. Майбутнім художникам рекомендується виконувати нариси людей і тварин, малювати з пам'яті та уяви з орієнтацією на закономірності композиції, робити характерні замальовки, компоувати на вільні теми, тренуватися в складанні натюрмортів, в постановці живої моделі в інтер'єрі і т.д. Швидкі начерки дають можливість спіймати момент, однією, двома лініями передати емоційний стан людини. Фігура людини відрізняється яскраво вираженою експресією, яка «описується» жестами. Кожен жест легко розпізнається і читається. Так, наприклад, згорблена фігура несе відбиток смутку або скорботи, а фігура того, хто обхопив голову руками, виражає стан задумливості або відчуженості [4].

У багатофігурній композиції жест і поза не лише передають експресію сцени, але і допомагають розкрити її сенс. Нерідко жест виконує роль оповідача. Так, витягнута рука звертає увагу глядача на особливо цікаву особу

або подію, а іноді навіть розширює рамки сюжету, вказуючи на щось, що відбувається за межами картини. Погляд в живописі не менш важливий, ніж жест. Напрямок погляду може зв'язувати між собою окремі фігури, об'єднувати фігури в групу або, навпаки, ізолювати якого не будь персонажа.

Отже, на художніх спеціальностях вищих навчальних закладів курс композиції ставить за мету поряд із розвитком творчих здібностей студентів вивчення об'єктивних закономірностей композиції, засобів, прийомів і правил правдивого відображення дійсності в образній формі. На основі пізнання основних законів композиції студенти одержують ключ до аналізу і глибокого розуміння добутоків різних видів і жанрів мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Голубева О. Л. Основы композиции / О. Л. Голубева. – Москва: Транс, 2004.
2. Шорохов Е. В. Тематическое рисование в школе / Е. В. Шорохов. – М., «Просвещение», 1975.
3. Дейнека А. А. Учитесь рисовать / А. А. Дейнека. – М., Изд-во Академии художеств СССР, 1961.
4. Основні об'єктивні закони і деякі правила композиції [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z0000012/st002.shtml>

Школьнік С.Я.

старший викладач;

Бесшапошникова Т.В.

старший викладач,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ АДАПТУВАННЯ ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ З МЕТОЮ ПОЛІПШЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Музично-естетичне виховання є найдоступнішим у комплексі засобів художнього впливу на молодь. Музика є найбільш ефективним засобом емоційного діяння, яке формує моральні принципи й уподобання, розвиває розумові здібності, активізує мислення, відточує власні судження й поняття. Реалізація всіх цих засобів музичного мистецтва можлива лише за участю висококваліфікованих учителів й відповідної організації їх підготовки. У системі загальної освіти школяра суттєвим компонентом є отримання знань з предмету «Музичне мистецтво». Від того, яким буде сучасний вчитель, залежить рівень освіченості, культури та вихованості дитини. Сформувавши художній смак, спрямувати молодь на активну життєву позицію, розвинути творчі здібності, є завданням усієї системи естетичного виховання. Виконанню цього завдання підпорядкована система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, що передбачає отримання достатньої кількості